

Näyttötutkinnon perusteet

**VAATETUSALAN
ERIKOISAMMATTITUTKINTO
2005**

OPETUSHALLITUS
UTBILDNINGSTYRELSEN

DNO 4/011/2005

MÄÄRÄYS **Velvoittavana
noudatettava**

PÄIVÄMÄÄRÄ 30.3.2005

Voimassaoloaika
1.4.2005 alkaen toistaiseksi

Säännökset, joihin toimivalta
Määräyksen antamiseen perustuu
L 631/1998 13 § 2 mom
A 812/1998 1 § 1 mom

Kumoo määräyksen nro
45/011/2000, 22/011/97,
132/011/95, 45/011/96,
53/011/97 ja 43/011/97

Muuttaa määräystä nro

VAATETUSALAN ERIKOISAMMATTITUTKINNON PERUSTEET

Opetushallituksen johtokunta on päättänyt vaatetusalan erikoisammattitutkinnon perusteista, joita on noudatettava 1.4.2005 lukien toistaiseksi.

Tutkintoon tai sen osaan valmistavan koulutuksen järjestäjän on laadittava ja hyväksyttävä koulutusta varten opetussuunnitelma noudattaen, mitä näissä tutkinnon perusteissa on määrätty. Ammattitaidon näytöt on järjestettävä osana valmistavaa koulutusta.

Tutkintotoimikunta, tutkinnon järjestäjä ja koulutuksen järjestäjä eivät voi jättää noudattamatta tutkinnon perusteita tai poiketa niistä.

Todistuksiin merkittävistä tiedoista ja todistusmalleista sekä henkilökohtaisten opiskeluohjelmien laatimisen perusteista määrätään erikseen.

Pääjohtaja

Kirsi Lindroos

Ylitarkastaja

Hanna Troberg

SISÄLLYSLUETTELO

1	Luku	
	NÄYTTÖTUTKINTOJEN TEHTÄVÄT JA TAVOITTEET	7
	1 § Näyttötutkinnot	7
	2 § Näyttötutkintoihin valmistava koulutus	7
	3 § Ammattitaidon osoittamistapojen ja tutkintosuoritusten arvioinnin yleiset perusteet	7
2	Luku	
	VAATETUSALAN ERIKOISAMMATTITUTKINNON MUODOSTUMINEN	8
	1 § Tutkinnon osat	8
3	Luku	
	VAATETUSALAN ERIKOISAMMATTITUTKINNOSSA VAADITTAVA AMMATTITAITO JA ARVIOINNIN PERUSTEET	10
	1 § Vaatetusalan erikoisammattitutkinnon yhteinen ammattitaito	10
	a) Ammattitaitovaatimukset	10
	b) Arvioinnin kohteet ja kriteerit	10
	c) Ammattitaidon osoittamistavat	11
	2 § Mallimestarin pakollinen osa	12
	a) Ammattitaitovaatimukset	12
	b) Arvioinnin kohteet ja kriteerit	12
	c) Ammattitaidon osoittamistavat	13
	3 § Mekaanikkomestarin pakollinen osa	13
	a) Ammattitaitovaatimukset	13
	b) Arvioinnin kohteet ja kriteerit	13
	c) Ammattitaidon osoittamistavat	14
	4 § Modistimestarin pakollinen osa	15
	a) Ammattitaitovaatimukset	15
	b) Arvioinnin kohteet ja kriteerit	15
	c) Ammattitaidon osoittamistavat	16
	5 § Neulemestarin pakollinen osa	17
	a) Ammattitaitovaatimukset	17
	b) Arvioinnin kohteet ja kriteerit	17
	c) Ammattitaidon osoittamistavat	18
	6 § Ompelijamestarin pakollinen osa	18
	a) Ammattitaitovaatimukset	18
	b) Arvioinnin kohteet ja kriteerit	18
	c) Ammattitaidon osoittamistavat	19

7 §	Pukeutumisneuvojan pakollinen osa	20
	a) Ammattitaitovaatimukset	20
	b) Arvioinnin kohteet ja kriteerit	20
	c) Ammattitaidon osoittamistavat	21
8 §	Vaatturimestarin pakollinen osa	22
	a) Ammattitaitovaatimukset	22
	b) Arvioinnin kohteet ja kriteerit	22
	c) Ammattitaidon osoittamistavat	23
9 §	Erikoismitoitettut pukineet	24
	a) Ammattitaitovaatimukset	24
	b) Arvioinnin kohteet ja kriteerit	24
	c) Ammattitaidon osoittamistavat	24
10 §	Harrastuspukineet	25
	a) Ammattitaitovaatimukset	25
	b) Arvioinnin kohteet ja kriteerit	25
	c) Ammattitaidon osoittamistavat	25
11 §	Kulttuuri- ja roolipukineet	26
	a) Ammattitaitovaatimukset	26
	b) Arvioinnin kohteet ja kriteerit	26
	c) Ammattitaidon osoittamistavat	27
12 §	Nahka- ja turkistuotteet	27
	a) Ammattitaitovaatimukset	27
	b) Arvioinnin kohteet ja kriteerit	27
	c) Ammattitaidon osoittamistavat	28
13 §	Työnjohto	28
	a) Ammattitaitovaatimukset	28
	b) Arvioinnin kohteet ja kriteerit	28
	c) Ammattitaidon osoittamistavat	30
14 §	Ammattialakohtainen tietotekniikka	31
	a) Ammattitaitovaatimukset	31
	b) Arvioinnin kohteet ja kriteerit	31
	c) Ammattitaidon osoittamistavat	32
15 §	Yrittäjäyys	33
	a) Ammattitaitovaatimukset	33
	b) Arvioinnin kohteet ja kriteerit	33
	c) Ammattitaidon osoittamistavat	35

1 Luku

NÄYTTÖTUTKINTOJEN TEHTÄVÄT JA TAVOITTEET

1 § Näyttötutkinnot

Näyttötutkinnot ovat ammattitaidon hankkimistavasta riippumattomia. Koulutuksessa, työelämässä ja harrastuksissa hankittua osaamista käsitellään yhtenä kokonaisuutena siten, että osaaminen voidaan hyödyntää tutkinnoissa vaaditun ammattitaidon näytöissä.

Näyttötutkinnot ovat rakenteeltaan modulaarisia. Ne muodostuvat työelämästä ja sen kehittymistarpeista johdetuista tehtäväkokonaisuuksista, joille on ominaista toiminnallisen ja tiedollisen perustan yhteisyys, ammattitaidon monipuolisuus sekä työprosessin ja sen tulosten yhdentyminen. Tutkinnon osa muodostaa ammattipätevyyyden osa-alueen, joka voidaan erottaa luonnollisesta työprosessista itsenäiseksi ja arvioitavaksi kokonaisuudeksi. Näytöt järjestetään ja suoritetaan joustavasti tutkinnon osa kerrallaan. Koko tutkinnon sijasta tavoitteena voi olla myös tietyn tai tiettyjen tutkinnon osien suorittaminen.

Ammattitaitovaatimusten kuvauksen perustana on pätevyystyyppitys, jonka katsotaan parhaiten soveltuvan ammattialalle. Kuvauksessa keskitytään ammatin ydintoimintojen vaatimuksiin, toimintaprosessien hallintaan ja laaja-alaiseen ammattikäytäntöön. Vaatimukset kattavat myös työelämässä tarvittavan kielitaidon ja sosiaaliset valmiudet.

2 § Näyttötutkintoihin valmistava koulutus

Näyttötutkintoihin osallistumiselle ei muodollisesti voida asettaa koulutukseen osallistumista koskevia ennakkoehtoja. Pääsääntöisesti tutkinnot suoritetaan kuitenkin erilaisen valmistavan koulutuksen yhteydessä.

Valmistavan koulutuksen järjestäjän tulee vahvistaa opetussuunnitelma tutkinnojen perusteiden mukaisesti. Koulutus ja siihen sisältyvät näytöt on jäsennettävä tutkinnon osien mukaisesti. Koulutuksen järjestäjän velvollisuutena on järjestää näytöt osana valmistavaa koulutusta. Opiskelijan velvollisuutena on osallistua näytöihin osana opintojaan.

Ammatillisena peruskoulutuksena suoritettavaan perustutkintoon sisältyvät yhteiset opinnot eivät ole pakollisia koulutuksessa, joka valmistaa näyttötutkintona suoritettavaan perustutkintoon. Niiden tavoitteet tulee ottaa kuitenkin soveltuvin osin huomioon opetussuunnitelmassa ja opetuksen järjestämisessä.

3 § Ammattitaidon osoittamistapojen ja tutkintosuoritusten arvioinnin yleiset perusteet

---

Näyttöjen arviointi edellyttää järjestelmällistä aineiston keräämistä, päätöksentekoa ja dokumentointia tutkinnon suorittajan ammatillisista ja työtoimintavalmiuksista suhteessa tutkinnon perusteissa määriteltyihin ammattitaitovaatimuksiin ja arvioin-

tikriteereihin. Arvioinnin painopisteen tulee olla tekemisessä ja työssä toimimisessa. Taito tai osaaminen on arvioitava pääsääntöisesti suoraan vastaavasta työtoiminnasta.

Näyttöympäristön tulee olla todellinen tai mahdollisimman realistinen. Arvioinnissa tulee käyttää monipuolisesti erilaisia ja ensisijaisesti laadullisia arviointimenetelmiä, kuten havainnointia, haastatteluja, kyselyjä, aikaisempia dokumentoituja näyttöjä sekä itse- ja ryhmäarviointia. Näytöt tulee järjestää tutkinnon osittain siten, että niissä voidaan arvioida ammatinhallinnan kannalta keskeisten tavoitteiden saavuttamista.

Arvioinnin kohteilla ilmaistaan osaamisen alueet, joihin arvioinnissa kiinnitetään erityisesti huomiota. Huomio tulee kiinnittää ydintaitoihin, työn perustana olevan tiedon hallintaan, työmenetelmien, työvälineiden ja materiaalien hallintaan sekä työprosessin hallintaan. Sekä arvioinnin kohteet että kriteerit johdetaan vastaavan tutkinnon osan ammattitaitovaatimuksista. Arvioinnin kohteisiin perustuvat arviointikriteerit kuvaavat ja täsmentävät eritasoisia suorituksia. Kriteereillä ilmaistaan kynnykset, joiden avulla erotellaan eritasoiset suoritukset.

2 Luku

VAATETUSALAN ERIKOISAMMATTITUTKINNON MUODOSTUMINEN

1 § Tutkinnon osat

Vaatetusalan erikoisammattitutkinto muodostuu yhdestä (1) pakollisesta tutkinnon osasta, yhdestä suuntautumisen mukaisesta tutkinnon osasta (2–8) sekä yhdestä valinnaisesta tutkinnon osasta (9–15).

Tutkinto on valmis, kun edellä mainitut kolme osaa on suoritettu hyväksytysti.

Pakollinen tutkinnon osa

- 1) Vaatetusalan erikoisammattitutkinnon yhteinen ammattitaito

Suuntautumisen mukaiset tutkinnon osat

- 2) Mallimestarin pakollinen osa
- 3) Mekaanikkomestarin pakollinen osa
- 4) Modistimestarin pakollinen osa
- 5) Neulemestarin pakollinen osa
- 6) Ompelijamestarin pakollinen osa
- 7) Pukeutumisneuvojan pakollinen osa
- 8) Vaatturimestarin pakollinen osa

Valinnaiset tutkinnon osat

- 9) Erikoismitoitettut pukineet
- 10) Harrastuspukineet
- 11) Kulttuuri- ja roolipukineet
- 12) Nahka- ja turkistuotteet

- 13) Työnjohto
- 14) Ammattialakohtainen tietotekniikka
- 15) Yrittäjyys

VAATETUSALAN ERIKOISAMMATTITUTKINTO						
Kaikille pakollinen tutkinnon osa						
1 § Vaatetusalan erikoisammattitutkinnon yhteinen ammattitaito						
Suuntautumisen mukaiset tutkinnon osat, valitaan yksi osa						
2 § Malli- mestarin pakollinen osa	3 § Mekaa- nikko- mestarin pakollinen osa	4 § Modisti- mestarin pakollinen osa	5 § Neule- mestarin pakollinen osa	6 § Ompelija- mestarin pakollinen osa	7 § Pukeu- tumis- neuvojan pakollinen osa	8 § Vaatturi- mestarin- pakollinen osa
Kaikille valinnaiset tutkinnon osat, valitaan yksi osa						
9 § Erikois- mitoitettut pukineet	10 § Harrastus- pukineet	11 § Kulttuuri- ja rooli- pukineet	12 § Nahka- ja turkis- tuotteet	13 § Työnjohto	14 § Ammatti- ala- kohtainen tieto- tekniikka	15 § Yrittäjyys

Tutkinto on valmis, kun edellä mainitut kolme osaa on suoritettu hyväksytysti.

3 Luku

VAATETUSALAN ERIKOISAMMATTITUTKINNOSSA VAADITTAVA AMMATTITAITO JA ARVIOINNIN PERUSTEET

PAKOLLINEN TUTKINNON OSA

1 § Vaatetusalan erikoisammattitutkinnon yhteinen ammattitaito

Vaatetusalan erikoisammattitutkinnon yhteisellä ammattitaidolla tarkoitetaan niitä tietoja ja taitoja, jotka tutkinnon suorittanut hallitsee riippumatta siitä, missä vaatetusalan osa-alueessa erityisosaaminen osoitetaan. Tutkinnon suorittaneella on sellaista ammatillista osaamista, jota vaaditaan vaativien työtehtävien suorittamisessa ja niiden kehittämisessä.

a) Ammattitaitovaatimukset	b) Arvioinnin kohteet ja kriteerit
Tutkinnon osan suorittaja <ul style="list-style-type: none"> • osaa toimia omalla työpaikallaan perehdyttäjänä ja työnopastajana	Työnopastus ja perehdyttäminen Tutkinnon osan suorittaja <ul style="list-style-type: none"> • ymmärtää perehdyttämisen ja työnopastuksen merkityksen työmotivaation, viihtyvyyden, työturvallisuuden ja laatu työn kannalta • osaa suunnitella, toteuttaa ja arvioida perehdyttämistä • osaa toimia työnopastajana • ottaa huomioon työturvallisuusnäkökohdat • on selvillä oman alansa koulutustarjonnasta, tutkintojärjestelmistä ja -vaatimuksista.
<ul style="list-style-type: none"> • tuntee työlainsäädäntöä	Työlainsäädäntö Tutkinnon osan suorittaja <ul style="list-style-type: none"> • tuntee työlainsäädännön pääpiirteet ja osaa hakea tarvitsemaansa lisätietoa asiantuntijoilta sekä erilaisista tietolähteistä.
<ul style="list-style-type: none"> • tuntee työsuojelulakia ja ymmärtää sen merkityksen ennalta ehkäisevänä ohjeena	Työturvallisuusohjeet ja -määräykset Tutkinnon osan suorittaja <ul style="list-style-type: none"> • tuntee ja noudattaa työturvallisuusohjeita kone- ja laitekohtaisesti • edistää toimillaan turvallista työskentelyä työpaikalla

	<ul style="list-style-type: none"> • varmistaa, että käyttöturvallisuustiedotteet ja muut ohjeet ovat saatavilla ja että niitä noudatetaan • käyttää henkilökohtaisia suojaimeja ja osaa opastaa muita niiden käytössä.
<ul style="list-style-type: none"> • osaa valita ja hankkia materiaalit ja työvälineet 	<p>Materiaalit ja työvälineet Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • osaa toimia yhteistyössä hankintalogistiikkaketjun eri toimijoiden kanssa • hallitsee materiaalien ja työvälineiden hankintaprosessin • osaa käyttää tietotekniikkaa ja kansainvälisiä tietolähteitä hyväkseen seurattessaan ja hankkiessaan uutta alan tietoa • osaa tehdä ekologisesti kestäviä valintoja • osaa tulkita ja hyödyntää vaatetusalan materiaalien ja tuotteiden testaustuloksia.
<ul style="list-style-type: none"> • osoittaa työssään yhteistyötaitoja. 	<p>Yhteistyötaidot ja asiakaspalvelu Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • osaa toimia yhteistyössä erilaisten kotimaisten tai ulkomaisten asiakkaiden ja yritysten kanssa ja näin osaa auttavasti kommunikoida myös asiakkaasta riippuen muulla kuin äidinkielellään • osaa luoda toimivia verkostosuhteita ja ymmärtää niiden merkityksen.

c) Ammattitaidon osoittamistavat

Tutkinnon osa suoritetaan ennakkoon laaditun ja hyväksytyt näyttösuunnitelman mukaan työpaikalla sellaisissa prosesseissa, jotka täyttävät ammatille tyypillisen tuotannon ehdot ja tunnusmerkit.

Näyttö voi koostua todellisten työprosessien tarkoitukseen soveltuvista vaiheista ja/tai tutkinnon järjestäjän osoittamista työtehtävistä. Tarvittaessa näyttöä voidaan täydentää haastatteluilla, kyselyillä, kirjallisilla tehtävillä ja erillisillä työnäytteillä tai projektitehtävillä.

Tämä tutkinnon osa suoritetaan mieluiten muiden tutkinnon osien yhteydessä, mutta se arvioidaan kuitenkin aina erikseen.

SUUNTAUTUMISEN MUKAISET TUTKINNON OSAT,
valitaan yksi (§ 2–8)

2 § Mallimestarin pakollinen osa

Mallimestarin työssä yhdistyvät kaavoitus ja tuotantotoiminta. Tämän tutkinnon osan suorittanut osaa laajasti kaavoituksen eri sektorit ja niiden tekniset ja taloudelliset tuotantoedellytykset. Hän hallitsee eri materiaalien vaikutuksen kaavoitukseen ja tuotantoon. Hänellä tulee olla hyvä muototaju ja kykyä muuttaa tasokuva kolmiulotteiseksi.

a) Ammattitaitovaatimukset	b) Arvioinnin kohteet ja kriteerit
<p>Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • hallitsee materiaalien vaikutuksen tuotteeseen	<p>Materiaalien tuntemus</p> <p>Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • osaa vaatetusalan materiaaleissa käytettävien kuitujen ja rakenteiden vaikutukset tuotteiden käyttöominaisuuksiin, ulkonäköön, kaavoitukseen ja lisätarvikkeiden valintaan • osaa laatia erilaisista materiaaleista valmistetuille tuotteille kansainväliset hoito-ohjeet.
<ul style="list-style-type: none"> • osaa tuotteiden kaavoituksen osaluokat: mitoitus, kaavoitus, muotoilu, sovittaminen ja sarjonta sekä manuaalisesti että tietokoneella	<p>Kaavoitus</p> <p>Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • osaa peruskaavaa käyttäen luoda käyttökelpoisen pohjakaavan erilaisille tuotteille • osaa kuositella toimivia kaavakokonaisuuksia ottaen huomioon mallinsuunnittelijan, muodin, erikoismitoitusten ja materiaalien asettamat vaatimukset • osaa sovittaa tuotteita ja tehdä sovituseritysten mukaiset korjaukset • osaa käyttää muotoilua kaavoituksen apuna • osaa sarjoa • osaa käyttää vaatetusalan tietoteknisiä sovellusohjelmia kaikissa työtehtävissä • osaa tehdä mittataulukkoita ja ohjeistaa työn.

<ul style="list-style-type: none"> • osaa organisoida tuotantotoimintaa. 	<p>Tuotantotoiminta Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • osaa toimia tuotantotiimin jäsenenä • osaa organisoida tehokkaan työnkierron ja osaa päättää töiden tärkeysjärjestyksestä • osaa aikatauluttaa malliston valmistusprosessin • on selvillä alihankintana tapahtuvan valmistuksen vaatimuksista • osaa ohjeistaa työn ulkomailla tapahtuvaa valmistusta varten.
---	---

c) Ammattitaidon osoittamistavat

Tutkinnon osa suoritetaan ennakkoon laaditun ja hyväksytyt näyttösuunnitelman mukaan todellisissa työtilanteissa, sellaisissa prosesseissa, jotka täyttävät ammatille tyypillisen toiminnan ehdot ja tunnusmerkit. Tarvittaessa näyttöä voidaan täydentää haastatteluilla, kyselyillä, kirjallisilla tehtävillä tai projektitehtävillä.

Tämän tutkinnon osan yhteydessä voidaan suorittaa myös pakollinen tutkinnon osa (Vaatetusalan erikoisammattitutkinnon yhteinen ammattitaito).

3 § Mekaanikkomestarin pakollinen osa

Tämän tutkinnon osan suorittanut hallitsee vaatetusalan koneiden ja laitteiden hankinnan ja huollon. Hän osaa suunnitella koneistuksen alan tuotannon vaatimusten mukaisesti.

a) Ammattitaitovaatimukset	b) Arvioinnin kohteet ja kriteerit
<p>Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • osaa organisoida vaatetusalan koneiden ja laitteiden huollon ja korjauksen 	<p>Huolto ja korjaus Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • tuntee alan tai yrityksen koneiden ja laitteiden virhelähteet • osaa huoltaa koneita ja korjata vikoja • osaa organisoida ennakoivan kone- ja laitehuollon sekä vianetsinnän ja korjauksen siten, että tuotannolle ei häiriöistä aiheudu kohtuutonta haittaa • osaa organisoida käyttöjärjestelmien huollon ja korjauksen • hallitsee huoltosopimusten tekemisen

	<ul style="list-style-type: none"> • osaa laskea huolto- ja korjauskustannukset.
<ul style="list-style-type: none"> • osaa hankkia tarvittavat koneet ja laitteet 	<p>Suunnittelu ja hankinta Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • hallitsee koneiden ja laitteiden hankintaprosessin • osaa valita yrityksen tuotteiden valmistamiseen tarvittavat koneet ja laitteet siten, että haluttu laatu- ja tuottavuustaso saavutetaan • osaa suunnitella ja hankkia tarvittavat apulaitteet • osaa määrittellä käyttöjärjestelmien vaatimukset • osaa laskea hankintakustannukset.
<ul style="list-style-type: none"> • osaa laatia layoutin. 	<p>Tuotannon suunnittelu Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • osaa laatia tuotteen valmistusprosessin mukaisen konejärjestyksen • osaa ottaa huomioon käyttöjärjestelmät ja niiden sijainnit.

c) Ammattitaidon osoittamistavat

Tutkinnon osa suoritetaan ennakkoon laaditun ja hyväksytyt näyttösuunnitelman mukaan todellisissa työtilanteissa, sellaisissa prosesseissa, jotka täyttävät ammatille tyypillisen toiminnan ehdot ja tunnusmerkit. Tarvittaessa näyttöä voidaan täydentää haastatteluilla, kyselyillä, kirjallisilla tehtävillä tai projektitehtävillä.

Tämän tutkinnon osan yhteydessä voidaan suorittaa myös pakollinen tutkinnon osa (Vaateusalan erikoisammattitutkinnon yhteinen ammattitaito).

4 § Modistimestarin pakollinen osa

Tutkinnon suorittanut modistimestari on hattujen ja muiden asusteiden kokenut kädentaitaja, joka hallitsee tuotteiden kokonaisuudet ja niihin kuuluvat esteettiset yksityiskohdat. Hän osaa hyödyntää työssään perinteisiä ja nykyaikaisia työtapoja ja materiaaleja. Hän ymmärtää laadun merkityksen yrittäjyydessä ja asiakaspalvelussa. Modistimestari pyrkii edistämään ammattialansa arvostusta.

a) Ammattitaitovaatimukset	b) Arvioinnin kohteet ja kriteerit
<p>Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • hallitsee tuotteiden ja erilaisten töiden etukäteissuunnittelun	<p>Tuotteen, tuotannon ja työn suunnittelu</p> <p>Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • osaa suunnitella asusteita ja hattuja erilaisille asiakkaille erilaisiin tilanteisiin • osaa tulkita piirroksia ja kuvia • osaa ilmaista erilaisten kokonaisuuksien ja yksityiskohtien muodot • hallitsee erilaisten materiaalien ja yksityiskohtien vaikutuksen tuotteisiin • osaa kehittää työtapoja sekä soveltaa perinteisiä tekniikoita nykyaikaisten vaatimusten mukaan • osaa suunnitella yksittäiskappaleen ja sarjatyönä valmistettavan tuotteen työnkulun • osaa ohjeistaa, raportoida ja dokumentoida tekemänsä työn.
<ul style="list-style-type: none"> • osaa kaavoittaa, kuositella ja sarjoa mallinmukaisia tuotteita	<p>Muoto ja kolmiulotteisuus</p> <p>Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • hallitsee erilaiset kaavoitustavat saadakseen suunnitellun tuotteen kolmiulotteiseksi • osaa kuositella vaativia asusteita ja hattuja • osaa sarjoa erilaisia päähineitä.
<ul style="list-style-type: none"> • osaa valita materiaaleja käyttötarkoituksen mukaan • osaa somistaa tuotteita	<p>Materiaalien ja pintojen hallinta</p> <p>Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • osaa valita korkealaatuisia ja tarkoituksenmukaisia raaka-aineita ja materiaaleja kuhunkin käyttökohteeseen

	<ul style="list-style-type: none"> • hallitsee esteettisen somistamisen niin, että tuote soveltuu käyttötarkoitukseensa ja on itsenäisenä kokonaisuutena tasapainoinen.
<ul style="list-style-type: none"> • osaa valmistaa ja viimeistellä laadukkaita pähineitä ja asusteita. 	<p>Valmistusprosessi</p> <p>Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • osaa käyttää materiaaleja taloudellisesti • osaa käyttää tarvittavia erikoiskoneita tehokkaasti ja turvallisesti • osaa toimia joustavasti ja ratkaista yllättäviä ongelmatilanteita • osaa tehdä mitoiltaan tarkkaa ja korkealaatuista työtä yksittäiskappaleissa tai sarjatyössä • hallitsee erilaisten tuotteiden ja pintojen viimeistelyn.

c) Ammattitaidon osoittamistavat

Tutkinnon osa suoritetaan ennakkoon laaditun ja hyväksytyt näyttösuunnitelman mukaan todellisissa työtilanteissa, sellaisissa prosesseissa, jotka täyttävät ammatille tyypillisen toiminnan ehdot ja tunnusmerkit. Tarvittaessa näyttöä voidaan täydentää haastatteluilla, kyselyillä, kirjallisilla tehtävillä tai projektitehtävillä.

Tämän tutkinnon osan yhteydessä voidaan suorittaa myös pakollinen tutkinnon osa (Vaatealan erikoisammattitutkinnon yhteinen ammattitaito).

5 § Neulemestarin pakollinen osa

Tutkinnon suorittanut neulemestari hallitsee neuleiden tuotantoprosessin niin, että pystyy ohjaamaan tuotekehitystä ja tuotantoa. Hän on neuleteknologian ja siihen liittyvän tietotekniikan erikoisosaaja. Hänellä on kykyä kehittää toimintaa niin, että haluttu laatu- ja tuottavuustaso saavutetaan.

a) Ammattitaitovaatimukset	b) Arvioinnin kohteet ja kriteerit
<p>Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • osaa suunnitella materiaalin hankinnan 	<p>Materiaalin hankinta</p> <p>Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • tuntee materiaalin kehityksen suuntia ja lanka- ja neulostrendeihin liittyviä ennusteita • osaa hankkia materiaalit taloudellisesti ja huolehtia varaston halutusta kierrosta • osaa laatia erilaisista materiaaleista valmistetuille tuotteille kansainväliset hoito-ohjeet.
<ul style="list-style-type: none"> • osaa mitoittaa, kaavoittaa ja sarjoa neulemalliston 	<p>Kaavoitus tai muodonhallinta</p> <p>Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • osaa kuositella malleja • osaa sarjoa kaavat sarjontaohjelmia apuna käyttäen • osaa tehdä muotoon neulottavien tuotteiden neulontaohjelmat • tuntee 3D-neulonnan eli saumattoman tuoteneulonnan periaatteet.
<ul style="list-style-type: none"> • osaa tehdä tuotekehityksen hyödyntäen resursseja, kone- ja laitekapasiteettia sekä osaa ohjata ja valvoa tuotantoa. 	<p>Tuotanto ja sen valmistelu</p> <p>Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • osaa tehdä neuleiden teknisen suunnittelun ottaen huomioon tuotannon sujuvuuden • osaa visualisoida tuotekehitykseen liittyviä osa-alueita manuaalisesti ja tietokoneohjelmilla • osaa kehittää neuloksia, tuotteiden rakenteita ja niiden laatua ottaen huomioon tuotantokustannukset • osaa tehdä ajankäyttösuunnitelmia, kapasiteetilaskelmia sekä tuotannonsuunnittelua • osaa tehdä neulontaohjelmia ja valvoa neulomista

	<ul style="list-style-type: none"> • osaa suunnitella ja toteuttaa tuotetyyppien ja materiaalien edellyttämät viimeistykset, testaukset ja kokoonpanon • osaa laatia tuoteinformaation • osaa ohjeistaa, raportoida ja dokumentoida tekemänsä työn.
--	--

c) Ammattitaidon osoittamistavat

Tutkinnon osa suoritetaan ennakkoon laaditun ja hyväksytyt näyttösuunnitelman mukaan todellisissa työtilanteissa, sellaisissa prosesseissa, jotka täyttävät ammatille tyypillisen toiminnan ehdot ja tunnusmerkit. Tarvittaessa näyttöä voidaan täydentää haastatteluilla, kyselyillä, kirjallisilla tehtävillä tai projektitehtävillä.

Tämän tutkinnon osan yhteydessä voidaan suorittaa myös pakollinen tutkinnon osa (Vaatealan erikoisammattitutkinnon yhteinen ammattitaito).

6 § Ompelijamestarin pakollinen osa

Tämän tutkinnon osan suorittaneen työssä yhdistyvät asiakaspalvelu, yksilölliset ateljeetyöt sekä teollinen ompelu. Ompelijamestarilta edellytetään hyvää kaa-voitus- ja ompelutaitoa tilausvaatteiden valmistuksessa. Hänellä tulee olla hyvä muototaju ja kyky muuttaa tasokuva kolmiulotteiseksi.

a) Ammattitaitovaatimukset	b) Arvioinnin kohteet ja kriteerit
<p>Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • osaa suunnitella ommeltavan tuotteen ja työn 	<p>Tuotteen, tuotannon ja työn suunnittelu</p> <p>Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • osaa suunnitella korkealaatuisia tuotteita • osaa tulkita piirroksia ja kuvia • hallitsee erilaisten materiaalien ja lisätarvikkeiden vaikutukset tuotteisiin • osaa valita materiaaleja käyttötarkoituksen mukaan • osaa suunnitella yksittäiskappaleen tai sarjatyön valmistuksen • osaa ohjeistaa, raportoida ja dokumentoida tekemänsä työn.
<ul style="list-style-type: none"> • osaa kaavoittaa, muotoilla ja sovittaa vaativia tuotteita 	<p>Muodohallinta</p> <p>Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • osaa kaavoittaa mallin mukaisia

	<p>tuotteita ottaen huomioon materiaalien asettamat vaatimukset</p> <ul style="list-style-type: none"> • osaa muotoilla tuotteen tai osaa käyttää muotoilua sovituksessa ja kaavoituksen apuna • osaa sovittaa ja tehdä sovituserämuutosten mukaiset korjaukset.
<ul style="list-style-type: none"> • osaa valmistaa ja viimeistellä laadukkaita tuotteita. 	<p>Valmistus</p> <p>Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • osaa käyttää ateljee- ja teollisia työtapoja tarkoituksenmukaisesti • osaa leikata taloudellisesti ja tarkasti • osaa toimia joustavasti ja ratkaista ongelmatilanteita • osaa ommella, silittää ja muoto-prässätä • osaa viimeistellä tuotteen korkealaatuiseksi.

c) Ammattitaidon osoittamistavat

Tutkinnon osa suoritetaan ennakkoon laaditun ja hyväksytyt näyttösuunnitelman mukaan todellisissa työtilanteissa, sellaisissa prosesseissa, jotka täyttävät ammatille tyypillisen toiminnan ehdot ja tunnusmerkit. Näytössä vaatteet valmistetaan asiakkaan mitoilla. Tarvittaessa näyttöä voidaan täydentää haastatteluilla, kyselyillä, kirjallisilla tehtävillä tai projektitehtävillä.

Tämän tutkinnon osan yhteydessä voidaan suorittaa myös pakollinen tutkinnon osa (Vaatealan erikoisammattitutkinnon yhteinen ammattitaito).

7 § Pukeutumisneuvojan pakollinen osa

Tämän tutkinnon osan suorittaja hallitsee pukeutumisneuvonnan työkentän, tuntee vaateuksen eri merkityksiä ja tuntee pääpiirteissään vaateen reitin suunnittelusta kuluttajalle. Hän tiedostaa roolinsa vuorovaikutuksessa, kommunikoi luontevasti ja osaa hyödyntää työssään tieto- ja viestintäteknologiaa.

a) Ammattitaitovaatimukset	b) Arvioinnin kohteet ja kriteerit
<p>Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • osaa suositella asukokonaisuuksia asiakkaalle ottaen huomioon materiaalit, käyttäjän ja käyttö-tarkoituksen	<p>Materiaali- ja tuotetietous</p> <p>Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • tuntee eri aikakausien pukeutumistyylejä ja niiden heijastumista nykypäivään • käyttää vaatetyyppien, rakenteiden, muotojen ja linjojen vakiintuneita nimityksiä • tunnistaa yleisimmät vaateusmateriaalit ja tietää niiden käyttöominaisuudet • tuntee yleisimpien kankaiden ja neulosten kauppanimet • osaa valita asiakkaan vartalomuotoja pukevat materiaalit • osaa opastaa asiakasta vaatehuollossa • hallitsee kokomerkinnot ja tuntee tarjolla olevan valikoiman • tuntee pääpiirteissään vaateen valmistusprosessin.
<ul style="list-style-type: none"> • osaa ottaa huomioon asiakkaan henkilökohtaiset väriominaisuudet, tyylin ja vartalomuodot kootessaan asukokonaisuutta tai eri käyttö-tarkoituksiin muunnettavaa puvustoa	<p>Persoonallinen pukeutuminen</p> <p>Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • osaa valita asiakkaalle hänen henkilökohtaista väritystään tukevat pukeutumisvärit • tuntee tulevan kauden värisuuntauksia • osaa analysoida asiakkaan vartalon muodon, mittasuhteet ja erityispiirteet • tuntee pukeutumistyylejä ja osaa analysoida asiakkaan persoonallisen tyylin • osaa valita tarjolla olevasta valikoi-masta asiakkaan vartalolle ja tyylille edullisimman kokonaisuuden

	<ul style="list-style-type: none"> • osaa tarkistaa vaatteiden istuvuuden ja tehdä tarvittavat muutosehdotukset • osaa opastaa vaatteiden muodistamisessa.
<ul style="list-style-type: none"> • osaa opastaa asiakasta eri tilanteiden edellyttämässä pukeutumisessa 	<p>Etiketti- ja tilanepukeutuminen Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • tuntee etikettipukeutumisen peruseriaatteet ja osaa opastaa kutsukortin edellyttämään pukeutumiseen • osaa puuvustaa eri käyttötilanteisiin ja osaa hakea tietoa eri ammattien pukeutumistraditioista • osaa opastaa asiakasta vaatteiden ja asusteiden yhdistelemisessä, pukemisessa, sitomisessa ja kiinnittämisessä ja asusteiden hankkimisessa.
<ul style="list-style-type: none"> • osaa opastaa ja konsultoida alaan liittyvissä asioissa, hallitsee myyntitapahtuman ja pystyy järjestämään erilaisia esittelytilaisuuksia • tuntee kuluttajansuojalakeja. 	<p>Yhteistyötaidot ja asiakaspalvelu Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • hallitsee vuorovaikutustilanteen ja yleisen tapakulttuurin • osaa vaatteiden myynnin, esillepanon ja somistamisen ja pystyy opastamaan myyjää pukeutumisneuvonnassa • osaa suunnitella, toteuttaa ja juontaa eri kohderyhmille teemojen mukaisia esittelytilaisuuksia ja näytöksiä • osaa järjestää pukeutumiseen liittyviä koulutustilaisuuksia erikoisryhmille • osaa tarvittaessa hakea tietoa kansainvälisestä tapa- ja pukeutumiskulttuurista • tuntee kuluttajansuojan perusteet, myyjän vastuun ja velvollisuudet ja osaa niiden mukaisesti opastaa asiakasta ja hoitaa reklamaatioita.

c) Ammattitaidon osoittamistavat

Tutkinnon osa suoritetaan ennakkoon laaditun ja hyväksytyyn näyttösuunnitelman mukaan todellisissa työtilanteissa, sellaisissa prosesseissa, jotka täyttävät ammatille

tyypillisen toiminnan ehdot ja tunnusmerkit. Tarvittaessa näyttöä voidaan täydentää haastatteluilla, kyselyillä, kirjallisilla tehtävillä tai projektitehtävillä.

Tämän tutkinnon osan yhteydessä voidaan suorittaa myös pakollinen tutkinnon osa (Vaatetusalan erikoisammattitutkinnon yhteinen ammattitaito).

8 § Vaatturimestarin pakollinen osa

Tämän tutkinnon osan suorittaneelta edellytetään laaja-alaista osaamista vaatturin työssä. Hän hallitsee vaativien materiaalien käytön sekä hyvän asiakaspalvelun. Hän osaa valmistaa päällystakkeja, miesten arki- ja juhlapukuja sekä naisten jakkupukuja.

a) Ammattitaitovaatimukset	b) Arvioinnin kohteet ja kriteerit
<p>Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> osaa suunnitella valmistettavan vaatturinalan tuotteen ja työn 	<p>Tuotteen, tuotannon ja työn suunnittelu</p> <p>Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> osaa suunnitella korkealaatuisia vaatturityötavoin valmistettavia tuotteita osaa tulkita piirroksia ja kuvia hallitsee erilaisten materiaalien ja lisätarvikkeiden vaikutukset tuotteisiin osaa valita korkealaatuisia ja tarkoituksenmukaisia materiaaleja kuhunkin käyttökohteeseen osaa suunnitella yksittäiskappaleen tai sarjatyön valmistuksen osaa ohjeistaa, raportoida ja dokumentoida tekemänsä työn.
<ul style="list-style-type: none"> osaa kaavoittaa ja muotoprässätä tuotteita 	<p>Kaavoitus ja muoto</p> <p>Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> osaa kaavoittaa ja kuositella vaatturityötavoin valmistettavia pukineita henkilökohtaisilla mitoilla osaa sovittaa tuotteen asiakkaalle ja tehdä tarvittavat sovituseritykset osaa muotoprässätä tuotetta.
<ul style="list-style-type: none"> osaa valmistaa ja viimeistellä laadukkaita tuotteita vaatturityötavoin. 	<p>Valmistus</p> <p>Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> osaa perinteiset vaatturityötavat sekä niiden soveltamisen valmistuksessa osaa leikata tuotteen taloudellisesti

	<ul style="list-style-type: none"> • osaa käyttää käsityötapoja tarkoituksenmukaisesti • osaa toimia joustavasti ja ratkaista ongelmatilanteita • osaa ommella, prässätä ja viimeistellä tuotteen korkealaatuisesti.
--	---

c) Ammattitaidon osoittamistavat

Tutkinnon osa suoritetaan ennakkoon laaditun ja hyväksytyt näyttösuunnitelman mukaan todellisissa työtilanteissa, sellaisissa prosesseissa, jotka täyttävät ammatille tyypillisen toiminnan ehdot ja tunnusmerkit. Tuotteet valmistetaan asiakkaan henkilökohtaisilla mitoilla asiakastyönä. Tarvittaessa näyttöä voidaan täydentää haastatteluilla, kyselyillä, kirjallisilla tehtävillä tai projektitehtävillä.

Tämän tutkinnon osan yhteydessä voidaan suorittaa myös pakollinen tutkinnon osa (Vaatealan erikoisammattitutkinnon yhteinen ammattitaito).

KAIKILLE VALINNAINEN TUTKINNON OSA, valitaan yksi (§ 9–15)

9 § Erikoismitoitettut pukineet

Tämän valinnaisen tutkinnon osan suorittanut osaa suunnitella, kaavoittaa ja valmistaa laadukkaita pukineita henkilöille, joilla on poikkeavat vartalon muodot ja mittasuhteet, esimerkiksi liikuntaesteiset tai lyhytkasvuiset henkilöt.

a) Ammattitaitovaatimukset	b) Arvioinnin kohteet ja kriteerit
Tutkinnon osan suorittaja <ul style="list-style-type: none"> • osaa suunnitella toimivia erikoismitoitettuja pukineita	Tuotteen ja työn suunnittelu <p>Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • tuntee vartalon erityispiirteiden vaatimukset pukineiden toimivuudelle • osaa suunnitella käyttötarkoitukseen sopivia ja toimivia vaatteita • osaa valita materiaalit ja lisätarvikkeet • osaa dokumentoida tekemänsä työn
<ul style="list-style-type: none"> • osaa kaavoittaa erikoismitoitettun tuotteen	Kaavoitus <p>Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • osaa ottaa mitat asiakkaasta, sovittaa vaatteen ja tehdä sovitusmuutokset tilanteen vaatimalla tavalla • osaa luoda erilaisten kaavanvalmistustekniikoiden avulla vaatteille halutun muodon ja väljyyden.
<ul style="list-style-type: none"> • osaa valmistaa suunnitelmien mukaisen tuotteen.	Valmistus <p>Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • osaa valita tarkoituksenmukaiset työtavat ja valmistaa tuotteen • osaa viimeistellä tuotteen.

c) Ammattitaidon osoittamistavat

Tutkinnon osa suoritetaan ennakoon laaditun ja hyväksytyt näyttösuunnitelman mukaan todellisissa työtilanteissa, sellaisissa prosesseissa, jotka täyttävät ammatille tyypillisen toiminnan ehdot ja tunnusmerkit. Tuotteet valmistetaan asiakkaan henkilökohtaisilla mitoilla asiakastyönä. Tarvittaessa näyttöä voidaan täydentää haastattelulla, kyselyillä, kirjallisilla tehtävillä tai projektitehtävillä.

Tämän tutkinnon osan yhteydessä voidaan suorittaa myös pakollinen tutkinnon osa (Vaatealan erikoisammattitutkinnon yhteinen ammattitaito).

10 § Harrastuspukineet

Tämän valinnaisen tutkinnon osan suorittanut osaa suunnitella, kaavoittaa ja valmistaa korkealaatuisia pukineita erilaisiin harrastuksiin. Hän osaa käyttää lajin tai tilanteen vaatimia materiaaleja ja lisätarvikkeita.

a) Ammattitaitovaatimukset	b) Arvioinnin kohteet ja kriteerit
Tutkinnon osan suorittaja <ul style="list-style-type: none"> osaa suunnitella toimivia harrastuspukineita	Tuotteen ja työn suunnittelu Tutkinnon osan suorittaja <ul style="list-style-type: none"> tuntee harrastuksen erityispiirteet ja niiden vaatimukset tuotteiden toimivuudelle osaa suunnitella käyttötarkoitukseen sopivia ja toimivia vaatteita osaa dokumentoida tekemänsä työn.
<ul style="list-style-type: none"> osaa valita materiaalit	Materiaalit Tutkinnon osan suorittaja <ul style="list-style-type: none"> osaa valita käyttötarkoituksen mukaan oikeat materiaalit ja lisätarvikkeet osaa ottaa huomioon tuotteen fysiologiset ominaisuudet, turvallisuuden ja huollettavuuden.
<ul style="list-style-type: none"> osaa kaavoittaa tuotteen	Kaavoitus Tutkinnon osan suorittaja <ul style="list-style-type: none"> osaa mitoittaa tuotteen materiaalin ja käyttötarkoituksen mukaan osaa luoda erilaisten kaavanvalmistustekniikoiden avulla vaatteille halutun muodon ja väljyyden.
<ul style="list-style-type: none"> osaa valmistaa tuotteen.	Valmistus Tutkinnon osan suorittaja <ul style="list-style-type: none"> osaa valita tarkoituksenmukaiset työtavat, koneet ja laitteet osaa valmistaa suunnitelmien mukaisen tuotteen osaa viimeistellä tuotteen.

c) Ammattitaidon osoittamistavat

Tutkinnon osa suoritetaan ennakkoon laaditun ja hyväksytyyn näyttösuunnitelman mukaan todellisissa työtilanteissa tai näytön järjestäjän tiloissa, sellaisissa prosesseissa, jotka täyttävät ammatille tyypillisen toiminnan ehdot ja tunnusmerkit. Tuotteet

valmistetaan asiakkaan henkilökohtaisilla mitoilla asiakastyönä. Tarvittaessa näyttöä voidaan täydentää haastatteluilla, kyselyillä, kirjallisilla tehtävillä tai projektitehtävillä.

Tämän tutkinnon osan yhteydessä voidaan suorittaa myös pakollinen tutkinnon osa (Vaatealan erikoisammattitutkinnon yhteinen ammattitaito).

11 § Kulttuuri- ja roolipukineet

Tämän valinnaisen tutkinnon osan suorittanut osaa suunnitella, kaavoittaa ja valmistaa erilaisia kulttuuri- ja roolipukineita. Hän on perehtynyt valitsemansa aiheen kulttuuritaustaan, erityispiirteisiin ja vaatimuksiin.

a) Ammattitaitovaatimukset	b) Arvioinnin kohteet ja kriteerit
<p>Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • osaa suunnitella kulttuuri- ja roolipukineita 	<p>Tuotteen ja työn suunnittelu</p> <p>Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • osaa suunnittelussa ottaa huomioon kulttuuritaustan erityispiirteet ja vaatimukset • osaa hakea ja hyödyntää erilaisia tietolähteitä • osaa suunnitella käyttötarkoitukseen sopivia ja toimivia vaatteita • osaa dokumentoida tekemänsä työn.
<ul style="list-style-type: none"> • osaa valita materiaalit 	<p>Materiaalit</p> <p>Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • osaa valita esteettisesti oikeat materiaalit ja lisätarvikkeet • osaa käsitellä valitsemiaan materiaaleja • osaa ottaa huomioon tuotteen huollettavuuden.
<ul style="list-style-type: none"> • osaa kaavoittaa tuotteen 	<p>Kaavoitus</p> <p>Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • osaa luoda erilaisten kaavanvalmistustekniikoiden avulla vaatteille halutun muodon ja väljyyden • osaa noudattaa tuotteelle tunnusomaisia linjoja ja rakenteita.
<ul style="list-style-type: none"> • osaa valmistaa tuotteen. 	<p>Valmistus</p> <p>Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • osaa valita tarkoituksenmukaiset työtavat, koneet ja laitteet • osaa valmistaa suunnitelmien mukaisen tuotteen • osaa viimeistellä tuotteen.

c) Ammattitaidon osoittamistavat

Tutkinnon osa suoritetaan ennakkoon laaditun ja hyväksytyt näyttösuunnitelman mukaan todellisissa työtilanteissa tai näytön järjestäjän tiloissa, sellaisissa prosesseissa, jotka täyttävät ammatille tyypillisen toiminnan ehdot ja tunnusmerkit. Tuotteet valmistetaan asiakkaan henkilökohtaisilla mitoilla asiakastyönä. Tarvittaessa näyttöä voidaan täydentää haastatteluilla, kyselyillä, kirjallisilla tehtävillä tai projektitehtävillä.

Tämän tutkinnon osan yhteydessä voidaan suorittaa myös pakollinen tutkinnon osa (Vaatealan erikoisammattitutkinnon yhteinen ammattitaito).

12 § Nahka- ja turkistuotteet

Tämän valinnaisen tutkinnon osan suorittanut osaa suunnitella, kaavoittaa ja valmistaa laadukkaita tuotteita nahasta erilaisiin käyttötarkoituksiin. Tutkinnon suorittanut osaa lisäksi valmistaa ja kaavoittaa pienimuotoisia turkistöitä. Hän osaa valita valmistamiseen oikeat materiaalit ja lisätarvikkeet.

a) Ammattitaitovaatimukset	b) Arvioinnin kohteet ja kriteerit
<p>Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • osaa suunnitella nahka- ja/tai turkispukineita ja somisteita	<p>Tuotteen ja työn suunnittelu</p> <p>Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • osaa suunnittelussa ottaa huomioon nahan tai turkiksen erityispiirteet ja vaatimukset • osaa suunnitella käyttötarkoitukseen sopivia ja toimivia vaatteita • osaa dokumentoida tekemänsä työn.
<ul style="list-style-type: none"> • osaa valita materiaalit	<p>Materiaalit</p> <p>Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • osaa valita oikeat materiaalit ja lisätarvikkeet • osaa valmistaa tarvittaessa turkismateriaalia pukineita varten • osaa käsitellä valitsemaan materiaaleja • osaa ottaa huomioon tuotteen huollettavuuden • osaa hakea ja hyödyntää erilaisia tietolähteitä laatiessaan hoito-ohjeita.
<ul style="list-style-type: none"> • osaa kaavoittaa tuotteen	<p>Kaavoitus</p> <p>Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • osaa luoda erilaisten kaavan-

	valmistustekniikoiden avulla vaat- teille halutun muodon ja väljyyden <ul style="list-style-type: none"> • osaa noudattaa materiaalin vaatimia linjoja ja rakenteita.
<ul style="list-style-type: none"> • osaa valmistaa tuotteen. 	Valmistus Tutkinnon osan suorittaja <ul style="list-style-type: none"> • osaa valita tarkoituksenmukaiset työtavat, koneet, erikoiskoneet ja laitteet • osaa valmistaa suunnitelmien mukaisen tuotteen • osaa viimeistellä tuotteen.

c) Ammattitaidon osoittamistavat

Tutkinnon osa suoritetaan ennakoon laaditun ja hyväksytyt näyttösuunnitelman mukaan todellisissa työtilanteissa tai näytön järjestäjän tiloissa, sellaisissa prosesseissa, jotka täyttävät ammatille tyypillisen toiminnan ehdot ja tunnusmerkit. Tuotteet valmistetaan asiakkaan henkilökohtaisilla mitoilla asiakastyönä. Tarvittaessa näyttöä voidaan täydentää haastatteluilla, kyselyillä, kirjallisilla tehtävillä tai projektitehtävillä.

Tämän tutkinnon osan yhteydessä voidaan suorittaa myös pakollinen tutkinnon osa (Vaatealan erikoisammattitutkinnon yhteinen ammattitaito).

13 § Työnjohto

Tämän valinnaisen tutkinnon osan suorittanut hallitsee valmistusprosessia siten, että halutut taloudelliset, laatu-, turvallisuus- ja ympäristöasiat saavutetaan.

a) Ammattitaitovaatimukset Tutkinnon osan suorittaja <ul style="list-style-type: none"> • hallitsee työkohteensa valmistusprosessin 	b) Arvioinnin kohteet ja kriteerit Valmistuksen suunnittelu ja valvonta Tutkinnon osan suorittaja <ul style="list-style-type: none"> • pystyy varmistamaan riittävän ja oikealaatuisen raaka-aineen saannin kuhunkin tuotantotilanteeseen • osaa suunnitella ja varata tuotannon kannalta tarvittavat koneet ja laitteet sekä järjestää tuotantolinjan toimivaksi • pystyy tekemään tuotannon kannalta tarvittavia muutoksia tuotantojärjestykseen • osaa tarvittaessa hankkia tuotannolle lisäresursseja
--	--

	<ul style="list-style-type: none"> • pystyy ennakoimaan ongelmatilanteita ja toimimaan niissä oikein • suoriutuu työstään itsenäisesti.
<ul style="list-style-type: none"> • kykenee toimimaan perehdyttämisen ja kehittämisohjaajana • hallitsee työlainsäädännön 	<p>Työnopastus Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • pystyy neuvomaan ja ohjaamaan tuottavaan, turvalliseen ja oikeanlaatuiseen työskentelyyn • pyrkii toiminnallaan luomaan työpaikallaan hyvän yhteishengen ja osaa motivoida muita • tuntee työalueensa kehittämistarpeita niin, että osaa valmentautua kehityskeskusteluihin • on selvillä oman alansa koulutus- ja tarjonnasta, tutkintojärjestelmistä ja -vaatimuksista • tuntee alan työehtosopimuksen ja mahdolliset paikalliset sopimukset ja osaa soveltaa niitä käytännön tilanteissa.
<ul style="list-style-type: none"> • ottaa huomioon toimintansa vaikutukset ympäristöön • tuntee tuotteen elinkaariajattelun 	<p>Ympäristöasiat Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • ottaa toiminnassaan huomioon materiaalin ja koko tuotanto-toiminnan ympäristövaikutukset eri toiminnan vaiheissa • tuntee jätelain velvoitukset jätteen synnyn ehkäisyssä ja jätteiden hävittämisessä • tuntee pakkauksia koskevaa lainsäädäntöä ja osaa toimia lain edellyttämällä tavalla.
<ul style="list-style-type: none"> • pystyy varmistamaan osaltaan halutun laadun saavuttamisen 	<p>Laadun tuottaminen Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • tuntee yrityksensä laatuvaatimukset ja osaa toimia niiden toteuttamiseksi • tuntee tuotteiden laadunvalvonnan periaatteet ja mahdollisesti käytössä olevan laatujärjestelmän toiminnalleen asettamat vaatimukset • pystyy paikallistamaan laatu-

	poikkeaman aiheuttajan ja osaa toimia tilanteen edellyttämällä tavalla.
<ul style="list-style-type: none"> tuntee työturvallisuuslakia ja ymmärtää sen merkityksen ennaltaehkäisevänä ohjeena noudattaa työturvallisuusmääräyksiä varmistaa toimissaan työsuojelulain toteutumisen työyhteisössään 	<p>Työturvallisuus</p> <p>Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> edistää kaikilla toimillaan turvallista työskentelyä työpaikallaan varmistaa, että tarvittavat varoitukset, ohjeet ja käyttöturvallisuustiedotteet ovat saatavilla ja niitä noudatetaan varmistaa, että koneissa ja laitteissa on turvallisuuden edellyttämät suojajärjestelyt varmistaa, että tarvittavia henkilösuojaimia on saatavilla ja niitä käytetään oikein varmistaa että työpaikan järjestelyt on tehty työturvallisuus huomioiden ja huolehtii käytävien, turvaluokkien ja hätäteiden esteettömyydestä ja merkinnöistä.
<ul style="list-style-type: none"> on yhteistyö- ja vuorovaikutustaitoinen. 	<p>Yhteistyötaidot</p> <p>Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> toimii joustavasti ja tulee hyvin toimeen työyhteisön muiden jäsenten kanssa kykenee keskustelemaan omista ja työryhmän toimintatavoista, mahdollisista vahvuuksista ja puutteista kykenee kehittämään tuotantotoimiin työtapoja mahdollisten puutteiden korjaamiseksi.

c) Ammattitaidon osoittamistavat

Tutkinnon osa suoritetaan ennakkoon laaditun ja hyväksytyt näyttösuunnitelman mukaan todellisissa työtilanteissa tai näytön järjestäjän tiloissa, sellaisissa prosesseissa, jotka täyttävät ammatille tyypillisen toiminnan ehdot ja tunnusmerkit. Tarvittaessa näyttöä voidaan täydentää haastatteluilla, kyselyillä, kirjallisilla tehtävillä tai projektitehtävillä.

Tämän tutkinnon osan yhteydessä voidaan suorittaa myös pakollinen tutkinnon osa (Vaatusalan erikoisammattitutkinnon yhteinen ammattitaito).

14 § Ammattialakohtainen tietotekniikka

Tämän valinnaisen tutkinnon osan suorittanut hallitsee ammattialansa tietotekniikkaa ja osaa käyttää tämän tekniikan edellyttämiä koneita yrityksensä tuotannon vaatimalla tavalla.

Ammattialan tietotekniikalla tarkoitetaan niitä tietokoneohjelmia, joilla tuotetaan suunnitelmia, piirroksia, kaavoja ja sarjontoja tai koneiden ohjausohjelmia. Tällaisia koneita voivat olla esimerkiksi automaattileikkurit, neulekoneet tai brodeeraus-koneet.

a) Ammattitaitovaatimukset	b) Arvioinnin kohteet ja kriteerit
<p>Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • osaa tuottaa tuotannon tarvitsemia suunnitelmia ja dokumentteja • osaa dokumentoida työtään	<p>Tuotannon tarvitsemien suunnitelmien tuottaminen</p> <p>Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • osaa tuottaa tuotannonsuunnittelun ja tuotannon tarvitsemia ammattialan tietotekniikkaan perustuvia suunnitelmia • hallitsee suunnitelmien, ohjeiden, piirrosten ja/tai muiden tuotannollisten tuotosten dokumentoinnin.
<ul style="list-style-type: none"> • hallitsee ammattialakohtaista tietotekniikkaa ja niihin liittyvien koneiden ja oheislaitteiden käytön	<p>Ammattialan tietotekniikan hallinta</p> <p>Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • hallitsee ammatillisten tietokoneohjelmien edellyttämien koneiden ja oheislaitteiden käytön ja selviytyy koneiden käytöstä ongelmitta • hallitsee koneiden ja oheislaitteiden huollon ja työpaikan järjestyksen • osaa hyödyntää ammatillisia tietokoneohjelmia laaja-alaisesti omassa tuotannossa • tuntee ammatillisen tietotekniikan avulla tuotettujen tuotosten aseman ja merkityksen tuotannon tuottavuuden ja laadun tuottamisessa • hallitsee erilaiset häiriötilanteet ja pystyy toimimaan esiin tulevissa ongelmissa oikein • suoriutuu työstään itsenäisesti.
<ul style="list-style-type: none"> • seuraa ammatillisen tietotekniikan kehittymistä	<p>Oman ammattitaidon ylläpitäminen</p> <p>Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • seuraa ammattialansa tietokoneohjelmien kehittymistä ja kehityksen

	sovellusmahdollisuuksia <ul style="list-style-type: none"> • tietää, mitä uusia ominaisuuksia hänen käyttämiinsä ohjelmiin on liitetty • osaa mahdollisuuksien ja valmistuksen tarpeen mukaan ottaa käyttöön uusia ominaisuuksia.
<ul style="list-style-type: none"> • on yhteistyö- ja vuorovaikutustaitoinen. 	Yhteistyötaidot Tutkinnon osan suorittaja <ul style="list-style-type: none"> • tuntee asemansa tuotantoketjussa ja tuottamiensa tuotosten merkityksen tuotantoprosessissa • osaa kommunikoida ymmärrettävästi tuotantoketjun muiden jäsenten kanssa • kykenee kehittämään työtapoja mahdollisten puutteiden korjaamiseksi.

c) Ammattitaidon osoittamistavat

Tutkinnon osa suoritetaan ennakkoon laaditun ja hyväksytyt näyttösuunnitelman mukaan todellisissa työtilanteissa tai näytön järjestäjän tiloissa, sellaisissa prosesseissa, jotka täyttävät ammatille tyypillisen toiminnan ehdot ja tunnusmerkit. Tarvittaessa näyttöä voidaan täydentää haastatteluilla, kyselyillä, kirjallisilla tehtävillä tai projektitehtävillä.

Tämän tutkinnon osan yhteydessä voidaan suorittaa myös pakollinen tutkinnon osa (Vaatealan erikoisammattitutkinnon yhteinen ammattitaito).

a) Ammattitaitovaatimukset	b) Arvioinnin kohteet ja kriteerit
<p>Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> osaa arvioida henkilökohtaisia mahdollisuuksiaan ja valmiuksiaan toimia mahdollisesti alan yrittäjänä 	<p>Omien yrittäjävalmiuksien arvioiminen</p> <p>Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> tietää, millaiset henkilökohtaiset valmiudet tukevat yrittäjänä menestymistä ja pystyy tältä pohjalta erittelemään arvojaan sekä arvioimaan omia valmiuksiaan toimia yrittäjänä osaa laatia itselleen asiantuntijoiden opastuksella kehittymissuunnitelman yrittäjänä toimimiseksi.
<ul style="list-style-type: none"> osaa tarkastella alaa ja sen tarjoamia yritystoiminnan käynnistämisen ja kehittämisen mahdollisuuksia ja riskejä 	<p>Yrityksen toimintaedellytysten selvittäminen</p> <p>Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> on tutustunut toimialaan niin, että osaa tarkastella sen tulevaisuuden näkymien ja kehityksen sekä markkinoiden mahdollisuuksia oman yritystoiminnan käynnistämisen kannalta osaa tarkastella oman mahdollisen yrityksensä toiminnan tuloksellisuutta ja kannattavuutta eli elättääkö yritys on selvillä yrittäjän toiminnan vastuista ja velvoitteista.
<ul style="list-style-type: none"> tuntee erilaisia yritystoiminnan aloitustapoja ja -muotoja ja osaa kehittää karkean liikeidean omalle yritykselleen 	<p>Liikeidean laadinta</p> <p>Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> osaa vertailla vaihtoehtoisia tapoja käynnistää yritystoimintaa, koska tuntee yleisimmät Suomessa käytetyt ratkaisut, mm. yritystoiminnan muodot, aloittamisoperaatiot sekä vastuut ja riskit ja osaa keskustella asiantuntijoiden kanssa oman mahdollisen yritystoimintansa vaihtoehtoista osaa yhdessä asiantuntijoiden kanssa kehittää yritykselleen karkean

	<p>liikeidean ja tietää, millaisia taloudellisia, tuotannollisia ja henkisiä resursseja mahdollisen yritystoiminnan aloittaminen vaatii</p> <ul style="list-style-type: none"> • osaa asiantuntijoiden kanssa arvioida yritysideoita onnistumisen mahdollisuuksia.
<ul style="list-style-type: none"> • osaa luoda asiakas- ja verkostosuhteita 	<p>Asiakas- ja verkostosuhteiden luominen</p> <p>Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • osaa pohtia vaihtoehtoja ja mahdollisuuksien mukaan rakentaa yrityksen jatkuvuuden kannalta merkittäviä asiakas-, toimittaja- ja muita verkostosuhteita • osaa hahmotella em. verkostokumppanien kanssa sopimuksia asiantuntijapalveluja hyödyntäen.
<ul style="list-style-type: none"> • osaa toimia yritystoiminnan talouden tärkeimpiä periaatteita noudattaen 	<p>Taloudellinen toiminta</p> <p>Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • osaa valita yrityksen kannattavuuteen vaikuttavia toimenpiteitä ja hinnoitella palveluja myös markkinalähtöiset tekijät huomioiden • osaa tulkita yrityksen tilinpäätöstä pääomien, varallisuuden, maksukyvyyn ja tuloksen suhteen sekä pohtia taloudellisen toiminnan kehittämismahdollisuuksia tarvittaessa yhteistyössä asiantuntijoiden kanssa • osaa laatia yritykselleen karkean tulosenusteen ja hankkia asiantuntijapalveluja verotuskysymysten ratkaisemiseen.
<ul style="list-style-type: none"> • osaa käyttää asiantuntijapalveluja. 	<p>Asiantuntijapalvelujen käyttö</p> <p>Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • osaa hakea yrityksen perustamisessa ja toiminnan eri vaiheissa tarvitsemaansa tietoa ja asiantuntijapalvelua.

c) Ammattitaidon osoittamistavat

Tutkinnon osan suorittamisessa on keskeistä, että tutkinnon suorittaja osaa arvioida omia valmiuksiaan toimia yrittäjänä. Hän osaa tarkastella yritystoiminnan menestymisedellytyksiä, laatia mahdollisen yrityksensä toiminnalle liikeidean ja laskea, kannattaako ajateltu toiminta ja elättääkö se yrittäjän. Hän osaa hyödyntää erilaisia verkostoja ja asiantuntijapalveluita yritystoimintaa harkitessaan ja aloittaessaan.

Tutkinnon osan näyttönä toimii oman yrityksen alustava liikeidea täydennettynä toiminnan edellytyksiä ja riskejä kartoittavilla selvityksillä, tuotoksilla ja raporteilla sekä prosessin aikana tapahtunutta toimintaa kuvaavilla dokumenteilla. Näyttönä tulee myös olla tutkinnon suorittajan henkilökohtainen arvio ja kehityssuunnitelma omista mahdollisuuksistaan ja valmiuksistaan toimia yrittäjänä.

Näyttöä syvennetään asiantuntijoiden kanssa käytävällä keskustelulla, jossa tarkennetaan ja täsmennetään yrittäjäksi aikovan valmiuksia tehdä ratkaisuja yritystoiminnan mahdollisesta aloittamisesta.

Arviointi suoritetaan elinkeinoelämän osapuolten, yrittäjyyden asiantuntijoiden ja koulutuksen edustajien yhteistyönä.